

Vlaams
Parlement

ingediend op **401** (2014-2015) – Nr. 2
2 juli 2015 (2014-2015)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Vera Celis

over het ontwerp van decreet

tot bekrachtiging van het besluit
van de Vlaamse Regering
van 5 juni 2015 tot wijziging van artikel 2
en van de bijlage van het besluit
van de Vlaamse Regering van 27 mei 1997
tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen
en de eindtermen van het gewoon basisonderwijs

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen.

Vaste leden:

mevrouw Vera Celis, de heer Koen Daniëls, de dames Ingeborg De Meulemeester, Kathleen Krekels,
de heer Kris Van Dijck, mevrouw Miranda Van Eetvelde;
de heren Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jan Durnez, mevrouw Kathleen Helsen;
mevrouw Ann Brusseel, de heer Jo De Ro;
de dames Caroline Genez, Tine Soens;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heer Peter Persyn, mevrouw Grete Remen, de heren Axel Ronse, Willy Segers,
de dames Ann Soete, Manuela Van Werde;
de dames Caroline Bastiaens, Sabine de Bethune, Vera Jans, Katrien Schryvers;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Francesco Vanderjeugd;
de dames Ingrid Lieten, Katia Segers;
mevrouw Elke Van den Brandt.

Toegevoegde leden:

mevrouw Barbara Bonte.

Documenten in het dossier:

401 (2014-2015) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

I.	Inleidende uiteenzetting door minister Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs	4
II.	Bespreking.....	4
	1. Vragen en opmerkingen van de leden	4
	2. Antwoorden van de minister	6
III.	Stemmingen	7
	1. Artikelsgewijze stemming.....	7
	2. Stemming over het geheel	8

In de Commissie voor Onderwijs werd op datum van donderdag 2 juli 2015 het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2015 tot wijziging van artikel 2 en van de bijlage van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 mei 1997 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen van het gewoon basisonderwijs toegelicht, besproken en goedgekeurd.

I. Inleidende uiteenzetting door minister Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs

Minister *Hilde Crevits* legt bij de aanvang van haar uiteenzetting uit dat het hier vandaag voorliggende ontwerp van decreet enkel voorziet in de bekrachtiging van een besluit van de Vlaamse Regering dat reeds genomen is, en er tevens de inwerkingtreding van vaststelt. Dat besluit van de Vlaamse Regering legt de ontwikkelingsdoelen voor het kleuteronderwijs en eindtermen voor het lager onderwijs vast voor de twee nieuwe leergebieden, respectievelijk wetenschappen en techniek en mens en maatschappij. Die twee nieuwe leergebieden zijn vanaf 1 september 2015 in voege in het basisonderwijs en vervangen het vroegere leergebied wereldoriëntatie. Die maatregel is in 2014 genomen in het decreet van 24 april 2014 betreffende het onderwijs XXIV. De inhoud van de ontwikkelingsdoelen en eindtermen wereldoriëntatie verandert niet, maar wordt louter en alleen opgesplitst over de twee nieuwe leergebieden.

De minister preciseert dat die splitsing voortvloeit uit het in de vorige regeerperiode goedgekeurde masterplan voor het secundair onderwijs, dat ook een aantal maatregelen voor het basisonderwijs bevat. Het past in de krachtlijn van het masterplan voor een sterker curriculum voor het basisonderwijs, met bijzondere aandacht voor het Nederlands en voor wetenschappen en techniek.

De splitsing zorgt ervoor dat wetenschappen en techniek veel zichtbaarder worden in het curriculum basisonderwijs. Dit maakt beide inhouden ook tastbaarder. Deze verhoogde zicht- en tastbaarheid van wetenschappen en techniek, benadrukt het belang van deze inhouden in het curriculum basisonderwijs en maakt het mogelijk dat basisscholen er gericht op focussen.

Het mag daarbij ook duidelijk zijn dat het loutere splitsen van het leergebied wereldoriëntatie op zich uiteraard het niveau van wetenschappen en techniek niet zal opkrikken. Minister Crevits benadrukt dat het hier een maatregel betreft die in combinatie met andere maatregelen, zoals het verhogen van het inzicht van de leraren in de inhoudelijke en didactische componenten van het leergebied, resultaten kan opleveren.

II. Bespreking

1. Vragen en opmerkingen van de leden

Koen Daniëls acht deze splitsing, zeker in het licht van het masterplan secundair onderwijs, een ware mijlpaal. Door ze apart te benoemen, krijgen wetenschappen en techniek de aandacht die ze verdienen. Hij vraagt de minister in haar communicatie het belang hiervan voldoende te belichten. Het doel is dat leerlingen op het einde van het basisonderwijs positieve keuzes maken voor richtingen in wetenschappen en techniek. Het maakt het leerkrachten ook gemakkelijker leerlingen juist te adviseren over hun studiekeuze. Nog afgezien van de hier doorgevoerde splitsing, zal het inhoudelijke debat over een en ander later nog moeten worden gevoerd.

Ook *Ann Brusseel* acht dit een belangrijk ontwerp van decreet om alle redenen die collega Koen Daniëls reeds opsomde, maar ook om de inspanningen die al enkele jaren – binnen en buiten het onderwijs – gaande zijn om STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) en de daarbij horende studierichtingen te promoten. Die initiatieven zijn belangrijk, maar het is vooral zaak om jongeren zo snel mogelijk te pakken te krijgen. Echte passie ontstaat immers in de jongste levensjaren. Als kinderen die passie bijgebracht krijgen in kleuter- en lager onderwijs, zal dat hopelijk invloed hebben op hun keuzes op latere leeftijd.

Splitsing en zichtbaar maken van wetenschappen en techniek volstaan dan ook niet, de scholen moeten er nu mee aan de slag. Ook de lerarenopleidingen moeten hun studenten warm maken voor wetenschappen en techniek, maar vooral focussen op de didaktiek van onderzoekend leren. Bij de hervorming van de lerarenopleiding dienen die vakgebieden specifiek aandacht te krijgen. Het komt er ook op aan na te gaan of de splitsing voldoende snel resultaten oplevert en anders bijkomend in te grijpen. Uit onderzoek blijkt immers dat Vlaanderen het niet zo goed doet op vlak van wetenschappen en wereldoriëntatie.

CD&V zal dit ontwerp van decreet goedkeuren, aldus *Jos De Meyer*. Het ontwerp van decreet regelt momenteel alleen de splitsing en wijzigt de inhoud niet. Bovendien kunnen leraren de vakken nog steeds geïntegreerd geven. Wie goed werkt, kan dus gewoon voortdoen.

Dit is slechts een startpunt, in de komende jaren zullen nog initiatieven volgen om ervoor te zorgen dat wetenschappen en techniek en mens en maatschappij in het onderwijs voldoende aandacht krijgen. Bij het wijzigen van eindtermen en ontwikkelingsdoelen is een goed draagvlak bij de onderwijswereld wezenlijk. Hij vraagt de minister dan ook nadrukkelijk daar voldoende oog voor te hebben.

Elisabeth Meuleman beaamt dat dit debat in de vorige regeerperiode grondig gevoerd is. Naar aanleiding van de hoorzittingen die doorgingen in dat kader, uitten echter heel wat partijen – onder meer de Vlor (Vlaamse Onderwijsraad) – twijfels bij deze beslissing.

Ondanks de inspanningen die de laatste jaren reeds werden geleverd, zijn onmiskenbaar nog meer inspanningen voor STEM nodig. Voor wereldoriëntatie waren de resultaten van het basisonderwijs inderdaad niet zo goed, waardoor aanpassingen vooral in de didactische aanbreng zeker nodig zijn, in het basisonderwijs maar ook in het secundair onderwijs. Daarbij komt nog dat er vooralsnog niet meer leerlingen een positieve keuze maken voor wetenschappen en techniek in de hogere studies.

Voor het lid vormt het splitsen van de leergebieden geen antwoord op die problemen. De gecontextualiseerde, geïntegreerde benadering van wetenschappen en techniek is – ook volgens nogal wat sprekers op de hoger reeds vermelde hoorzitting – bijzonder belangrijk. Kinderen en jongeren zijn gezond nieuwsgierig naar hun omgeving en de wereld, maar denken niet in hokjes. Hun vragen beantwoorden vanuit een vakgebied, zoals het nu gebeurt in het secundair onderwijs, maakt het hen moeilijker de verbanden te zien. Dat komt de motivatie voor wetenschappen en techniek niet ten goede. Kortom, de splitsing is niet de goede weg, extra aandacht is nodig, maar niet op deze manier. Groen zal het ontwerp van decreet dan ook niet goedkeuren.

Daarop inpikkend beaamt *Koen Daniëls* dat de splitsing op zich niet volstaat, maar dat zulks niet wil zeggen dat ze niet nodig is. In het masterplan secundair onderwijs staat bij de knelpunten dat wetenschappen en techniek al te vaak gereduceerd wordt tot wat knutselen ergens tijdens de laatste lesuren op vrijdag. Het masterplan heeft het ook over vakleerkrachten, want de leerkracht is cruciaal

om de eindtermen te realiseren. Dus moet ook de lerarenopleiding in beeld komen.

Aan iets aparte aandacht geven, zorgt ervoor dat het de waarde krijgt die het verdient. Uiteraard moet de leerstof ook vakoverschrijdend benaderd worden. Geen enkele leerkracht zal bij het uitleggen van de werking van de sluizen verzuimen het verband te leggen met de communicerende vaten en metend rekenen. Door er een apart leergebied van te maken, zullen in klas- en ouderbesprekingen wetenschappen en techniek dezelfde aandacht krijgen als wiskunde, Nederlands, godsdienst, lichamelijke opvoeding.

Elisabeth Meuleman hoort daarin geen argumenten die een opsplitsing rechtvaardigen. Extra aandacht moet zeker, maar haars inziens is het niet omdat het leergebied wereldoriëntatie één blijft, dat het onmogelijk zou zijn om vakleerkrachten wereldoriëntatie aan te stellen: dat wil zeggen leerkrachten die zich specialiseren in het vak en de leerstof op een geïntegreerde manier brengen.

Kris Van Dijck probeert Elisabeth Meuleman te overtuigen met het argument dat de twee domeinen nu ook een aparte vermelding en score op het rapport zullen krijgen. Ouders zullen niet alleen de punten voor wiskunde en Frans bespreken met hun kind, maar ook de punten voor wetenschappen en techniek. Zo worden ouders en kinderen zich bewust van talenten op dat vlak.

Ook *Ann Brusseel* sluit zich daarbij aan. Kinderen zullen duidelijker weten hoe ze tegenover wetenschappen en techniek staan. Ook de ouders leren de talenten van hun kinderen op dat vlak kennen. Een ander argument ligt in de praktijk, waar het weliswaar duidelijk is dat een geïntegreerde aanpak zijn verdiensten heeft maar niet rendeert voor elk thema. Sommige zaken zijn gewoon te specifiek om in een vak wereldoriëntatie aan te pakken waardoor er te snel overheen gegaan wordt. Ook valt niet te ontkennen dat sommige leerkrachten wat snel over wetenschappelijke en technische lessen heengaan, omdat ze de ervoor benodigde didaktiek niet helemaal beheersen. Als het leergebied gesplitst wordt, zal dat minder gemakkelijk te verdoezelen zijn. Onderzoekend leren, proefjes doen, wakkert de nieuwsgierigheid aan en wekt passie.

Alles samen behandelen, zoals in het beroepsonderwijs met het project algemene vakken (PAV), maakt dat er heel wat verloren gaat. Daar stuit dat trouwens ook op heel wat kritiek van het onderwijs, de leerlingen en de ouders. Een geïntegreerde aanpak *kán*, zeker als de zaken met de nodige creativiteit worden gebracht, maar dat is op zich geen voldoende reden om de ontwikkelingsdoelen niet te splitsen, de vakken niet duidelijker te benoemen, geen vakleerkrachten aan te duiden. Het past niet sommige heilige huisjes overeind te houden als de problemen met het wetenschapsonderwijs zo duidelijk zijn.

Koen Daniëls wijst erop dat de essentie vervat ligt in het regeerakkoord: van wetenschappen en techniek een apart leergebied maken om ze een evenwaardige positie te geven. A contrario redenerend wijst hij er daarbij nog op dat als geïntegreerd werken inderdaad het wondermiddel was waarvoor sommigen het willen laten doorgaan, wetenschappen en techniek sowieso al ongelofelijk geboomd zouden hebben. Quod non, waardoor de regering nu voor een andere aanpak kiest.

2. Antwoorden van de minister

In haar antwoord verklaart minister *Hilde Crevits* het vooreerst grondig oneens te zijn met het advies van de Vlor hierover. Wat ze aan de raad overigens ook al gezegd en geschreven heeft. Ze heeft over deze kwestie overigens ook gesproken met de onderwijsvakbonden.

Spijts deze gesprekken begrijpt ze nog altijd niet waarom de raad tegen de voorgenomen splitsing is en blijft. Deze is volgens haar net cruciaal om wetenschappen en techniek ook in het lager onderwijs voldoende aandacht te geven. Voor de minister klopt het overigens ook niet dat die splitsing het geïntegreerd werken onmogelijk zou maken, wel integendeel. Elke school zal zich echter wel grondig moeten buigen over de inhoud van het leergebied wetenschappen en techniek. Als een en ander erin resulteert dat wetenschappen en techniek evenveel aandacht krijgt als mens en maatschappij, zou de minister dat reeds als een succes beschouwen.

Net om in de lerarenopleiding wetenschappen en techniek meer te belichten, moet het een apart leergebied worden in het lager onderwijs. De minister benadrukt daarbij dat het voorliggende ontwerp van decreet in wezen tot weinig verplicht: de vakken kunnen nog geïntegreerd gegeven worden; een vakleerkracht is niet verplicht. Voorlopig verandert er ook niets aan de inhoud, de splitsing maakt het leergebied wetenschappen en techniek gewoon visibel.

Verder erkent de minister dat draagvlak bij de scholen belangrijk is, maar het ontwerp van decreet legt hen geen extra lasten op. Het vraagt alleen een uitdrukkelijke plaats voor het leergebied wetenschappen en techniek in het lager onderwijs. Dit zou dus zeker geen beletsel mogen vormen voor participatie vanuit het veld. Uiteraard zal ze de leerkrachten ervoor warm maken. De communicatie zal daar voldoende oog voor hebben.

Ze betwist verder dat de reeds geleverde inspanningen nog geen effect gesorteerd zouden hebben, zoals Elisabeth Meuleman beweert. Ouders hebben bij hun keuze meer en meer oog voor STEM-richtingen. Uiteraard moet er in het secundair onderwijs nog een goed en sterk kader voor komen.

Kortom, de minister is helemaal voor de splitsing, wel wetende dat het slechts een eerste maar noodzakelijke stap is in een traject om de nota over de modernisering van het secundair onderwijs uit te voeren.

III. Stemmingen

1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen met 9 stemmen tegen 1.

Artikel 2

Ter stemming gelegd, wordt ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen met 9 stemmen tegen 1.

Artikel 3

Ter stemming gelegd, wordt daarna ook het derde artikel van het ontwerp van decreet aangenomen met 9 stemmen tegen 1.

2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2015 tot wijziging van artikel 2 en van de bijlage van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 mei 1997 tot bepaling van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen van het gewoon basisonderwijs, ten slotte eveneens aangenomen met 9 stemmen tegen 1.

Kathleen HELSEN,
voorzitter

Vera CELIS,
verslaggever